
Kamerpraat - 10

Wat is een goede volksvertegenwoordiger? (1)

Deze week vindt het congres plaats van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Het thema is dit jaar "De kwaliteit van de volksvertegenwoordiger". Wat is een goed raadslid, wat is een goede Kamerlid?

Sprekers zijn de burgemeester van Leuven, Louis Tobback (voormalig Belgisch minister, Kamerlid en leider van de socialisten) en James Kennedy, hoogleraar Nieuwste Geschiedenis aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Ik heb, omdat ik verantwoordelijk ben voor de voorbereiding van het congres, met beiden uitvoerig contact gehad en weet dat bij beiden leiderschap hoog scoort. Durf voorop te gaan, durf ook op grond van een principiële standpunt tegen de hoofdstroom in te gaan. Opmerkelijk? Wel als je naar de ontwikkeling van de laatste jaren kijkt, het is net of het er tegenwoordig vooral om gaat dat "de stem van het volk" (vox populi) gehoord wordt, zonder nuance. Het is een opvatting die hoort bij het principe dat democratie "de helft + 1" is. In Nederland werken we als een land van minderheden in een democratische traditie die altijd gezocht heeft naar compromissen, naar coalities. Dat wil overigens niet zeggen dat van andere basisideeën niet te leren valt.

Kennedy (een Amerikaan) maakt een vergelijking tussen Amerikaanse volksvertegenwoordigers en komt tot drie verschillen: Amerikanen hebben een meer rechtstreekse relatie met hun kiezer, Amerikaanse politici zijn sterker ideologisch gedreven (tonen meer geloof in hun principes) en hebben een meer uitgesproken idee over "publieke dienstverlening". Hij merkt ook op dat Nederlandse volksvertegenwoordigers vaak wat meer boven hun kiezers staan, zij staan in een "ambt" als ze gekozen zijn en scheppen dan a.h.w. afstand. Zijn opvatting zal ongetwijfeld tot discussie leiden en ook verschillend bekeken worden door raadsleden en Kamerleden.

Het is natuurlijk zo dat een raadslid meer tussen zijn kiezers staat dan een Kamerlid, maar voor beiden geldt dat ze hun eigen manier van omgaan met kiezers actief moeten vormgeven. Wie er niet bewust over wil nadenken doet zijn werk niet goed. Voor beiden geldt dat er een goede mix moet zijn tussen distantie en betrokkenheid. Een goede volksvertegenwoordiger is herkenbaar, toegankelijk en geeft uitleg, ook als hij of zij tegen de hoofdstroom ingaat. Ten slotte is het belangrijk om naast het parlementaire werk zichtbaar te zijn in andere maatschappelijke activiteiten, vrijwilligerswerk. Je laat zien dat samenleven gezamenlijke inspanningen vergt en je wordt bovendien op een heel natuurlijke manier gevoed in je werk als raadslid of Kamerlid.

Hoewel de Senaat niet rechtstreeks gekozen wordt, hebben ook wij met dezelfde eisen te maken. Woensdag a.s. zal ik een regionale PvdA-bijeenkomst verantwoorden hoe ik daar mee omga. In de volgende column schrijf ik dat voor u op.

Jean Eigeman